

Amortiseringstid pensjonsforpliktelser - høringsuttalelse fra Levanger kommune

Saksbehandler: Arnstein Kjeldsen E-post: arnstein.kjeldsen@innherred-samkommune.no Tlf.: 74048255	Arkivref: 2013/8377 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Levanger formannskap		

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Maksimal amortiseringstid for pensjonsforpliktelser oppstått i 2014 eller senere begrenses til maksimalt 7 år
2. Det forventes at departementet bidrar til en snarlig avvikling av det akkumulerte premieavviket gjennom inntektssystemet slik at kommunene også i de kommende årene kan yte gode velferdstjenester til innbyggerne

Hjemmel/bakgrunn for saken:

Høring - reduksjon i amortiseringstiden for premieavvik – brev fra Kommunal og regionaldepartementet datert 19.09.13

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev (fra nett)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunal- og regionaldepartementet foreslår å redusere amortiseringstiden for premieavvik oppstått i 2014 og senere (trår i kraft fra og med regnskapsåret 2015). Det skisseres to alternativer. Alternativ 1 er en reduksjon i amortiseringstiden til 5 år. Alternativ 2 er en reduksjon i amortiseringstiden til 7 år. Det bes om at høringsinstansene tar stilling til hvilket av alternativene de ser på som mest hensiktsmessig.

Forslaget er sendt på alminnelig høring med frist for uttalelse 3. januar 2014.

Gjeldende forskrift er fra 2002, og ble innført i en periode med sterkt press i kommuneøkonomien og en rekke kommuner gikk over til en amortiseringstid på 15 år. For avvik oppstått etter 2010 er maksimal amortiseringstid 10 år.

Ordningen har etter hvert bidratt til utfordringer i regnskapsføringen av kommunale pensjoner, og man har fått det såkalte premieavviket. I fagmiljøene (Norges kemner og kommuneøkonomers forbund - NKK) har det hele tiden vært stilt spørsmål om ikke dette er et brudd med det finansielt orienterte kommuneregnskapet, og anordningsprinsippet, som er et av de grunnleggende regnskapsprinsipper i kommunalt regnskap.

Den store utfordringen i regnskapsføringen av kommunale pensjoner er den vedvarende, positive differansen (premieavviket) mellom faktiske, betalte pensjonspremier og beregnede, regnskapsførte pensjonskostnader som har oppstått siden regnskapsordningen ble innført i 2002. Sett i forhold til forventningene til den nye ordningen, viser historien at pensjonskostnadene har vært systematisk for lavt anslått.

Det akkumulerte avviket utgjorde ved siste årsskifte mer enn 22 milliarder kroner på landsbasis, og anslagsvis 4 – 500 millioner for kommunene i Nord-Trøndelag. Dette er utgifter kommuner og fylkeskommuner har betalt og belastet balansen, men som ikke er utgiftsført i driftsregnskapet, og som det dermed ikke er avsatt midler til over driften. Dermed har likviditeten i mange tilfeller kommet under sterkt press. I Levanger er det stor sannsynlighet for at kommunen i løpet av året får likviditetsmessige utfordringer, og det er ikke usannsynlig at man i perioder må benytte innvilget kassakreditt hos kommunens hovedbankforbindelse.

I Levanger kommune utgjør premieavviket ved utgangen av 2012 omtrent 73,1 millioner kroner inkl. arbeidsgiveravgift.

Vurdering:

Det mest påkrevde tiltaket innenfor dette området er derfor å bringe bedre samsvar mellom pensjonspremie og pensjonskostnad, slik at det akkumulerte avviket over tid kan svinge rundt null, slik hensikten med ordningen var. De endringene som er omtalt i høringsbrevet bidrar i begrenset grad til en slik oppretting.

Det enkle svaret er at alle premier blir betalt løpende, og at spørsmålet om amortiseringstid kun går på hvor fort en skal utgiftsføre den delen av premiene som overstiger de beregnede, løpende kostnadene. Premieavvik-ordningen gir mulighet til å skyve utgiftsføringen i ut i tid. Det er viktig at dette ikke betyr ut i en fjern framtid. Argumentet for ordningen er at det skal gjøre det lettere å takle tilfeldige uventede økninger i premiene (eksempelvis på grunn av store lønnstillegg sent i året, store aksjekursfall i løpet av året eller plutselige endringer i regelverket, jfr. levealdersjusteringer).

Bortsett fra det å utjevne disse endringene, har det ingen gode sider å skyve utgiftsføringen av premiene ut i tid. Regningene er allerede betalt. Manglende utgiftsføring av dette innebærer at regnskapet gir feil styringssignaler, og det akkumulerte premieavviket er en likviditetsbelastning.

Det å kutte ned på amortiseringsperioden vil selvsagt medføre at nye premieavvik i årene som kommer blir utgiftsført raskere enn ellers. Men kostnaden blir den samme (egentlig blir den høyere ved å skyve ut i tid, fordi rentekostnaden på svekket likviditet kommer i tillegg).

Om ti år vil antakelig finansene være betydelig strammere. Ideelt sett bør derfor utgiftene må bokføres så raskt som mulig.

På den annen side: Om verdenssamfunnet skulle gå bedre økonomisk, og at renter og aksjemarkeder stiger, så kan det også tenkes at premiene kan bli lavere enn de beregnede kostnadene. Da vil en raskere amortisering bety at budsjettet styrkes raskere enn ellers.

Alternativ 1 - Amortiseringstid på 5 alternativt 7 år

I høringen etterspørres synspunkter på amortiseringstid på 5 alternativt 7 år for premieavvik oppstått etter 2014.

Problemet er at svingningene i pensjonsfonderingene i urolige tider vil kunne være langt kraftigere enn svingningene i gjeldsforpliktelsene. Dermed blir det et poeng å glatte ut svingningene på pensjonssiden noe. Dette taler for at amortiseringen av avviket kan tas over flere år (flere enn null), men 10 år slik det er nå er for lang tid

Amortiseringstiden må være kortere enn 10 år, helst burde den maksimalt vært 4-5 år. Formålet med ordningen må være å jevne ut store sjokk når det gjelder avkastning av pensjonsmidlene og endringer i pensjonspremien. Levanger/Verdal kommune har ikke økonomiske reserver til å møte store hopp i kostnader og har derfor nytte av lang amortiseringstid. Med dette som bakgrunn ser rådmannen det som ønskelig at amortisering av premieavvik oppstått i 2014 og senere kan amortiseres over 7 år.

Ideelt sett burde hele ordningen vært avviklet og det akkumulerte avviket slettet ved at kommunene hadde blitt tilført midler til dette formålet. Denne problemstillingen er imidlertid ikke etterspurt i høringen men rådmannen tillater seg likevel å ha noe tanker om dette skissert som alternativ 2.

Alternativ 2 - Avvikle ordningen

Prognosene tilsier at det vil bli et rekordstort premieavvik som skal inntektsføres i 2014. Hvis en endrer amortiseringstida til 7 år for premieavvik oppstått i 2013, vil en være ferdig med all amortisering i 2021, både når det gjelder 15, 10 og 7 års amortisering. Skal ordningen avvikles må Staten bidra med friske midler. Det er ikke kommunene som har ansvaret at de nærmest er oppfordret til å skyve dekning av påløpte utgifter fram i tid. Tilskudd fra Staten bør ikke komme som en dekning av akkumulert premieavvik, men som et generelt tilskudd, gjerne som en del av rammetilskuddet. Tilskuddet kan enten være i form av et beløp per innbygger eller per innbygger x kostnadsindeks. Tilskuddet kan enten komme som et engangsbeløp i 2015, eller fordelt over perioden 2015 – 2021 (som antagelig er mer akseptabelt for Staten). Det må naturligvis være et krav at tilskuddet brukes til å redusere akkumulert premieavvik inntil hele premieavviket er nullstilt.

Konklusjon:

Siden departementet ikke har stilt spørsmål om ordningen som sådan, men har anmodet om synspunkt på en amortiseringstid på 5 alt 7 år så vil rådmannens anbefaling være en maksimal amortiseringstid på 7 år.

Det antas imidlertid at det kan være av betydning å anbefale departementet om å se

nærmere på det premieavviket som har oppstått med sikte på å opprette en finansieringsordning, gjennom inntektssystemet, som ivaretar de kommunale pensjonsforpliktelsene på en bedre måte.

Slik situasjonen er pr. dato vil det akkumulerte premieavviket de kommende årene sterkt påvirke kommunenes muligheter for å kunne gi gode nok velferdstjenester.